

Kurucusu:
Dr. Mehmet Ali UZ

Yayın Kurulu:
Dr. Mehmet Ali UZ
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU
Hasan YAŞAR
Ahmet ÇELİK
Ali IŞIK
Av. Serdar CEYLAN

KADEMİK

Sayfalar

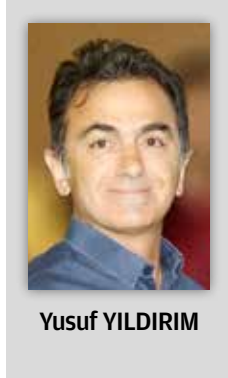
Merhaba

f /akademiksayfalar

www.merhabahaber.com

İMARET'İN KÜNDEKÂRİ KAPISINDAKİ “BÂBUNÂ MİFTA HUN Lİ-MEN DAHALE / MÂLUNÂ MUBÂHUN Lİ-MEN EKELE” SÖZÜNÜN SAHİBİ

Karamanoğlu Tâceddîn İbrahim Bey, saltanatının 10. yılında, Karaman'da kendi adıyla anılan, o zamana kadar Anadolu'da hiç görülmemiş mimaride bir eser yaptırır. Mimarisi gibi oya gibi işlenmiş künde-kârî kapısı ve göz alıcı mihrabı da eşsiz benzersizdir. Geometrik ve bitkisel motiflerle bezeli künde-kârî kapısını farklı kılan bir özelliği daha vardır. Ahşap kapının sağ ve sol kanatları üst panoları üzerine de son derece dikkat çekici bir söz yazdırır! Şöyle ki:

Yusuf YILDIRIM

bâbunâ meftûhun li-men dahale

mâlunâ metfûhun li-men ekele

Günümüzde “kapımız açıktır girene, lokmamız helaldir yiyene” Türkçe çevirisiyle daha çok bilinen bu söz; resmi, sivil ziyaretçi herkesin merakını arttırıyor.

Bu söz kimindir, İbrahim Bey'e mi aittir?

1432 yılında yapılan İbrahim Bey İmareti'nin künde-kârî kapısı üzerine yazılan bu söz etrafında birkaç doğru soru var!

Bu söz âyet, hadîs olabilir mi?

Bu söz şiir midir (şirden bir beyit midir)?

Bu söz anonim olabilir mi, bir şahsa aitse kimindir?

Bu söz niçin yazdırılmıştır?

Ne yazık, 598 yıldır İmaret'in kapısında duran kitabedeki sözün kime ait olduğuna; tarihten, günümüzden

hiçbir kimse kesin ve somut bir bilgi veremedi, bir tespit bulamadı.

Burada birkaç görüş tartışılabilir! Bu söz, İbrahim Bey'in kendisine ait olabilir mi?. Ancak İbrahim Bey'in şairliğine ya da alimliğine dair bir bilgi yok. Bu söz, İmaret için geliştirilmiş bu-

günkü ifadesiyle motto bir ifade olabilir mi? Ya da bu söz, bir şairin bilinmeyen bir şiirinden bir beyit olabilir mi? Tarih araştırmaları somut kaynağa dayanmadıkça iddialar olasılıktan hatta dedikodudan öteye gitmeyeceğinden İmaret'in künde-kârî kapısındaki bu ilginç metin için tam kaynak bulunmalı, olmazsa en güçlü yorumla bu söz hakkında bir bilgi oluşturulmalıdır. Gerçeği bulma bakımından tarih araştırmaları bunu gerektirir.

İbrahim Bey İmaretî taç kapısı ve imitasyon ahşap kapı, Foto: Yusuf Yıldırım

Bugün, İbrahim Bey İmaretî'nin künde-kârî kapısıyla bir de tabloyu andıran bir pencere kanadı, Türk İslam Eserleri Müzesinde; yine görkemli çini mihrabı da İstanbul'da Çinili Köşk'tedir. Bunların 1905 ya da 1910 yılında taşındığına dair zayıf bir bilgi olsa da Oppenheim'in 1899 yılında çektiği fotoğraflarda İmaret'in taç kapısında bir tahta kapı görüldüğünden İmaret'in künde-kârî kapısının ve mihrabının, daha önceden götürüldüğü kesindir. 1920-1922 yılları arasında Karaman'da öğretmenlik yapan Sapancalı Hasan Hüsnü'nün 1922 yılında yazdığı Karaman adlı kitabının "Âsâr-ı Atika" bölümünün "İbrahim Bey İmaretî" konusunda "(...) halkın söylediğine göre İmaret'in kapısı ve mihrabı bundan 23 sene evvel İstanbul'dan gelen özel devlet görevlilerince (Osman Hamdi Bey olması) yerinden alınmıştır." biçiminde verdiği bilgi de bu görüşü doğruluyor.

Yüzyıllardır İmaret'in kapısında durmasına rağmen bu yazıyı ilk bulan İbrahim Hakkı Konyalı'dır. 1967 yılında yayınladığı Karaman kitabının 411. sayfasında; Türk İslam Eserleri Müzesine taşınmış olan künde-kârî kapının sağ ve sol kanatlarındaki kitabelere, hiç yorum yapmadan ve Türkçesini vermeden, Arap harfleriyle kitabında yer verir. 2007 yılındaki restorasyonda tahta kapı çıkarılıp onun yerine İstanbul'a götürülen ve Türk İslam Eserleri Müzesi'nde sergilenen İbrahim Bey İmaretî'nin künde-kârî kapısının bir imitasyonu yaptırılıp eserin taç kapısına takıldı. Bu tarihten sonra kapıdaki Arapça metin

İbrahim Bey İmaretî künde-kârî kapısının sol kanadındaki kitabe: mâlunâ mubâhun li-men ekele Foto: Yusuf Yıldırım

daha öne çıkarak, Türkçe “kapımız açıktır girene / lokmamız helaldir yiyene” metniyle 2010’da yayına başlayan İmaret dergisinin sloganı oldu. Sonraki yıllarda belediye de bu sloganı kültürel etkinliklerde kullandı.

Tekrar yazının yazılma amacına gelirse; medeniyetimizin cömertliğine ve misafirperverliğine vurgu yapan ve şiir gibi görünen bu söz anonim midir, bir şahsa aitse kimindir?

Birkaç yıldır üzerinde durulan ve uzun, derin araştırmalar yapılan İmaret’in künde-kârî kapısı üzerindeki söz hakkında sonunda bir kaynağa ulaşıldı. Ayrıca bu araştırmada çok şaşırtıcı bilgiler de yakalamak işin tuzu biberi oldu. Bir kere bu yazı sadece Karaman’da İmaret kapısında yazılı değil. İkinci olarak bazı kelimelerin değiştirilmesiyle bu sözün farklı metinleri ortaya çıkmıştır. Üçüncü olarak, bu söz kimin ya da anonim mi sorusunun

yanıtı bulundu.

Öncelikle bu sloganik sözün Karaman dışından şimdilik bir ortağı var. Sözün ilk bölümü Bodrum’da Hacı Molla Han taç kapısı üzerine, 1771 yılında “bâbunâ meftûhun li-men daha-le” metniyle yazılmıştır. Dikkat, bu sözün Karaman dışından mirasçıları artabilir.

İkinci olarak bu sözün üç farklı metni vardır. Şöyle:

bâbunâ meftûhun li-men daha-le / mâlunâ mubâhun li-men ekele

bâbunâ meftûhun li-men daha-le / ta’amunâ mubâhun li-men ekele

bâbunâ meftûhun li-men daha-le / ve hubzunâ mubâhun li-men ekele

Görüldüğü üzere bu sözün ikinci bölümünün ilk kelimesi için “ta’am, mâl, hubz” kullanılmıştır. Bu kelimelerden mal,

**İbrahim Bey İmaretî künde-kârî kapısının sağ kanadındaki kitabe:
bâbunâ meftûhun li-men dahale Foto: Yusuf Yıldırım**

taşınır taşınmaz her türlü varlık, servet anlamındadır. Arapça olan ta'am yemek, yine Arapça olan hubz ise ekmek anlamındadır.

Sözün en eski kullanım biçimi; içinde "hubz" yani "ekmek" geçen "bâbunâ meftûhun li-men dahale / hubzunâ mubâhun li-men ekele"dir.

Şimdi sıra, can alıcı soruda!

Bu sözün bir sahibi var mı yok mu?

Evet bu sözün bir sahibi var hem de İslam tarihi literatüründe önemli bir dini ve tarihi kişilik!

1000 yıl önce yaşamış.

Kâzerûnî diye biliniyor.

Tam adı Ebû İshâk İbrahim b. Şehriyâr el-Kâzerûnî!

TDV İslam Anskiklpodesi'ndeki bilgilere göre; İran'ın Fars eyaletinde Kâzerûn kasabasında 963 yılında doğmuştur. Bir kez hacca gitmesi dışında

tüm ömrünü Kâzerûn'da sürmüştür ve bir tarikat kurmuştur. Tarikatı Anadolu'ya yayılmış. Erzurum ve Konya'da dergâhı olmuş. Hatta Konya'da ona atfedilen bir türbe halen ayakta. 1035 yılında hayata gözlerini yummuş.

Bu sözlerin ona ait olduğuna dair bir kayıt, bir kaynak var mıdır? Tabi ki var!

Kâtip Çelebi'nin "Sullam el-Vusûl ila Tabakat el-Fuhûl" adlı eserinin beşinci cildinin 234. sayfasında onun hakkında nokta atışı şöyle bir bilgi vardır:

Özgün metin:

الشيخ أبو إسحاق إبراهيم بن شهريار، مات [سنة] ٤٢٤ عن ٦٩ [سنة]، وله مناقب كثيرة. ومن كلامه: بابنا مفتوح لمن دخل وخبزنا مباح لمن أكل وثراب تربتي فهي الترياق الأكبر وسفرتي مبسوطة إلى يوم المحشر وفي حماي سنتين فرسخًا في سنتين فرسخ،

Çeviri metin:

el-Şeyh Ebu İshak İbrâhîm bin

Bodrum Hacı Molla Hanı'nın 1711 tarihli kitabesi: bâbunâ meftûhun li-men dahale

Şehriyâr, mâte (senete) 423, an 69 (senete) ve lehu menâkıbun ve kesîratun ve min kelâmuhu bâbunâ meftuhun li-men dahale ve hubzuna mubâhun li-men ekele ve turâbun turbetî fehiye'l-tiryâku'l-ekberu ve sefertî mebsûtatun ilâ yevmi'l-mahşeri ve fî himâyî sittîne fersehân fî sittîne ferseh.

Türkçe çevirisi

Şehriyâr oğlu Şeyh Ebu İshak İbrahim, [1035/424 yılında] 69 yaşında vefat etti ve birçok fazileti vardı. Onun sözlerinden: Giren için kapımız açıktır, yiyen için ekmeğimiz helaldir, toprağım en büyük panzehirdir, yolculuğum mahşer gününe kadar uzanır ve korumam altmış fersahta altmış fersahtır.

Bu söz; nesir midir, şiirden beyit midir?

Bir aruz kalıbı incelemesi ve denemesi yapıldığında ikinci dizisinde hece eksikliği olsa da şöyle bir vezin ortaya çıkmaktadır. *bâbunâ meftûhun li-men dahale*

-. . . / - . . . / . . .
mâlunâ mubâhun li-men ekele

-. . . / - . . . / ...
fâilâtün / müstefilün / feilün

Şekil özellikleri ve ahenk öğeleri bu sözün bir beyit olduğunu söylüyor. Ancak bağlamı nesir bir metinden. Belki de Katip Çelebi, şiir bölümleriyle nesir bölümleri birlikte aktardı.

Bu yazı ile ne tür veriler elde edildi, hangi sonuçlara ulaşıldı?

Literatürden bakıldığında 1.000 yıl önce Kâzerûnî tarafından söylenen ancak sayfalar arasına hapsolan “bâbunâ meftûhun li-men dahale / hubzunâ mubâhun li-men ekele” sözünün Anadolu’da, Karaman’da bir tarihi yapıda kitabe biçiminde yazılı olduğu bu yazı ile birlikte hem ortaya çıkmıştır hem de tespit edilmiştir.

Karaman açısından ise, İmarret’in kapısında bir kitabe olarak tam 592 (2024) yıldır yazılı duran ve büyük rağbet gören bu sözün kaynağı ve sahibi bu yazı ile birlikte bulunmuştur, tespit edilmiştir.

الكَازُرُونِي: [نسبة] إلى كازرون، بلد بفارس في كورة نيسابور^(١)، إليه [ينسب]:
 • الشيخ أبو إسحق إبراهيم بن شهريار^(١١)، مات [سنة] ٤٢٤ عن ٦٩ [سنة]، وله مناقب كثيرة. ومن كلامه: بابنا مفتوح لمن دخل وخبزنا مباح لمن أكل وثراب تربتي فهي الترياق الأكبر وسفرتي مبسوطة إلى يوم المحشر وفي حماي ستين فرسخاً في ستين فرسخ،
 • وأبو سعيد محمد بن أحمد بن عمر المحشي^(١٢)، مات [سنة ٨٤٣]،
 • وسعيد الدين محمد بن مسعود بن محمد بن مسعود^(١٣)، صاحب «السير»، مات [سنة] ٧٥٨

Kâtib Çelebi'nin Sullam el-Vusul ila Tabakat el-Fuhul adlı eserinde Kâzerûnî'nin "bâbunâ meftûhun li-men dahale hubzunâ mubâhun li-men ekele" sözünün geçtiği kesit.

الكَاحُشْتَوَانِي: [نسبة] إلى كاخشتوان. قرية ببخارى^(١)، إليه [ينسب]:
 8010 • نجم الدين عمر بن أحمد بن عمر الحنفي^(١)، صاحب «ضوء السراج». الكاذي: [نسبة] إلى كاذه، قرية ببغداد^(٢).
 الكازاتي: [نسبة] إلى كارات^(٣).
 الكارزني: [نسبة] إلى كارزن، قرية بسمرقند^(٤).
 8011 • أبو عبد الله محمد بن الحسين الكارزيني المقرئ^(٥).
 الكارزياتي: [نسبة] إلى كارزيات بلد بفارس^(٦).
 الكارزي: [نسبة] إلى كارز، قرية بنيسابور^(٧).
 الكاري: [نسبة] إلى كار، قرية بأصبهان وبالموصل^(٨).
 الكازُرُونِي: [نسبة] إلى كازرون، بلد بفارس في كورة نيسابور^(٩)، إليه [ينسب]:
 • الشيخ أبو إسحق إبراهيم بن شهريار^(١١)، مات [سنة] ٤٢٤ عن ٦٩ [سنة]، وله مناقب كثيرة. ومن كلامه: بابنا مفتوح لمن دخل وخبزنا مباح لمن أكل وثراب تربتي فهي الترياق الأكبر وسفرتي مبسوطة إلى يوم المحشر وفي حماي ستين فرسخاً في ستين فرسخ،
 • وأبو سعيد محمد بن أحمد بن عمر المحشي^(١٢)، مات [سنة ٨٤٣]،
 • وسعيد الدين محمد بن مسعود بن محمد بن مسعود^(١٣)، صاحب «السير»، مات [سنة] ٧٥٨

- (١) انظر «معجم البلدان» (٤/٤٢٨).
- (٢) ترجمته في «الجواهر المضية» (٦٣٢-٦٣٣).
- (٣) انظر «معجم البلدان» (٤/٤٢٨).
- (٤) انظر «الأنساب» (٣١٣ / ١٠).
- (٥) انظر «معجم البلدان» (٤/٤٢٨).
- (٦) ترجمته في «غاية النهاية في طبقات القراء» (٢/١٣٢).
- (٧) انظر «الأنساب» (٣١٥ / ١٠).
- (٨) انظر «معجم البلدان» (٤/٤٢٩).
- (٩) انظر «الأنساب» (٣١٧ / ١٠).
- (١٠) انظر «معجم البلدان» (٤/٤٢٩).
- (١١) تقدمت ترجمته في القسم الأول برقم 30، ويرد تاريخ الوفاة بسنة ٤١٦.
- (١٢) تقدمت ترجمته في القسم الأول برقم 3858 وما بين الحاصرتين تكملة من «الدر الطالع» (٢/١٢١).
- (١٣) تقدمت ترجمته في القسم الأول برقم 4659.

Kâtib Çelebi'nin Sullam el-Vusul ila Tabakat el-Fuhul adlı eserinde Kâzerûnî'den söz eden sayfa.

miştir.

Görüldüğü üzere tam metin, İmaret'teki sözden daha uzundur. Burada sözün sadece şiirsel kısmını, Karamanoğlu Tacettin İbrahim Bey'in, İmaret'in kapısına yazdırdığı değerlendirilebilir.

Bu sözün İbrahim Bey İmaret'i'ne yazılışının bir hikayesi var mıdır? Günümüze ulaşmış bir hikayesi olmasa da tahmini bir öykü kurgulanabilir.

Sözün sahibi bulunduğu ve yazdırana belli olduğuna göre için bu söz künde-kârî kapı üzerine yazdırılmıştır?

Bir beyit gibi du-ran bu sözün sloganik bir yapısı vardır. Etkileyici, akılda kalıcı ve afaki bir söylem özelliğiyle çok güçlü bir sözdür. Anlamda misafirperverliği ve cömertliği karşılayan geniş bir kavramdır.

Daha önemlisi Türk İslam medeniyetini ve Karamanoğulları kültürünü temsil eden edebi bir söz niteliğindedir.

Buradan bakışla Karamanoğlu İbrahim Bey'in özel önem verdiği İmaret'le dünyaya evrensel bir mesaj verdiği açıktır.

Dolayısıyla özel seçilmiş bir sözdür.

Bu sözün seçiminde Karamanoğlu İbrahim Bey'in edip, şair ve ulemâ

danışmanlarının görev aldığı, öneriler getirdiği rahatlıkla söylenebilir, değerlendirilebilir.

Kaynaklar

Algar, Hamid, "kâzerüni", TDV İslam Ansiklopedisi, C 22, Ankara 2022, s. 145-146

Katip Çelebi, Sullam el-Vusul ila Tabakat el-Fuhul, Haz. Ekmeleddin İhsanoğlu, İRCİCA, İstanbul 2010

Konyalı, İbrahim Hakkı, Karaman, Baha Matbaası, İstanbul 1967

Sapancalı Hasan Hüsnü, Karaman Ahvâl-i İc-timâ'iyye, Coğrafiyye ve Târihiyyesi, Karaman 1922, Süleymaniye Kütüphanesi İhsan Mahvi Koleksiyonu, No: 76

İbrahim Bey İmaret'i'nin Türk İslam Eserleri'ndeki özgün künde-kârî kapısı, Foto: 2020 Yusuf Yıldırım

AVUSTRALYA GÜNLÜĞÜ-2

Ali IŞIK

-4-

6 Ocak 2023/Cuma

Pırıl pırıl bir cuma günü. Namazdan bir saat kadar önce oğlumla yola çıkıyoruz. Bu Cuma namazını Bosniak Islamic Centre of Queensland [Queensland Boşnak İslam Merkezi]'in Rochedale Camii'nde eda edeceğiz. Arabayla on-on beş dakikalık bir yolculuktan sonra merkeze ulaşıyoruz. Brisbane Boşnak

İslam Merkezi'nin yaptığı Brisbane Boşnak Camii ve sosyal eki bu şehirde yaşayan Boşnaklar tarafından satın alınmış geniş bir arazi üzerinde yine onlarca inşa edilmiş. Beyaz boyalı cami tek kubbeli ve tek minareli. Önünde üç revaklı bizdeki son cemaat mahallerini hatırlatan bir bölüm yer alıyor. Camiye bitişik iki katlı sosyal eki bulunuyor. Burada Müslümanlara ait çeşitli faaliyetlerin yanı sıra düğünler de

Queensland Boşnak İslam Merkezi

yapılabiliyormuş.

Camiye revak kemerlerinin altındaki kapılardan değil de sosyal ekinin içerisinden abdest alma bölümünü geçerek giriyoruz. Oldukça sade olan caminin içinde bizdeki gibi dört halife ile Sevgili Peygamberimizin iki torunun adları yazılı panolar bulunmuyor. Mihrabın karşı tarafında genişçe bir balkon yer alıyor. Caminin kubbesi kartonpiyeri andıran bir bölümün üstünde yükseliyor.

Küresel salgın sırasında mahallî hükümetin cemaat sayısına sınırlama koyması sebebiyle camide iki cuma namazı kılınmaya başlamış.

Brisbane Boşnak Camii

Brisbane Boşnak Camii'nin iç görünüşü

Cleveland Deniz Feneri

Merhaba Raby Körfezi kıyısında
Akademik Sayfalar

Salgın tesirini yitirmiş olmasına rağmen camide bu uygulama sürüyor. Öğle vaktinde Arap cemaat, bir saat sonra da Boşnak cemaat cuma namazlarını eda ediyor. Oldukça tuhaf gördüğüm uygulamayı Konya Müftüsü Ahmet Poçanoğlu (günümüzde emekli) ve emekli müftü yardımcısı M. Emin Parlaktürk hocalarla paylaşıp meşruiyetini sorduğumda özet olarak olağanüstü durumlarda yapılabileceği cevabını veriyorlar.

Namaz vakti girdiğinde uzun entarisi, başlığı ve fiziki yapısıyla Endonezyalıya benzettiğim orta yaşlı bir adam önümden kalkarak mihraba yürüyor. Buradaki mikrofonu açıp elleriyle kulaklarını kapatıp yanık bir sesle ezan-ı Muhammediyi okuyor. Ezanın makamı bizimkilere hiç benzemediği gibi kulağımda yer etmiş Arap makamlarından da farklı. Ama kelimelerin hakkını vererek oldukça içten okuyor. Nafileyi edadan sonra genç bir Arap normal

kıyafetiyle minbere çıkıp İngilizce olarak uzunca bir hutbe irat edip ardından da güzel bir kıraatle Cuma namazımızı kıldırıyor.

7 Ocak/Cumartesi

Redland-Cleveland Kasabası ve Büyük Okyanus'la İlk Buluşma

Bugün Büyük Okyanus'la buluşacağız. Öğle namazlarını edadan sonra Seffane'mizi de alarak yola koyuluyoruz. Oğlumun evi Queensland'in en önemli arteri Pasifik Otoyolu [Pacific Motorway] 'na yakın olduğu için gideceğimiz yerler için mutlaka bu otoyolu kullanıyoruz. Nitekim bu otoyolda çeyrek saat kadar

Gelgit sonrası deniz çekilirken

Raby Körfezi kıyısında

Deniz tabanında bir fosil

Şanslı balık

yol aldıktan sonra otoyoldan çıkıp hedefimize yöneliyoruz. İlerledikçe evler seyrekleşiyor. Yarım saat kadar yol aldıktan sonra Redland [Kırmızı Bölge] şehrinin Cleveland kasabasına varılıyor.

Daha çok Redlands olarak bilinen (eski adı Redland Shire) Redland City, Brisbane'in güneydoğusunda bir metropol. Haziran 2021 itibarıyla yaklaşık 160 bin nüfusa sahip olan şehir, Moreton Körfezi'nin güney kıyısı boyunca yayılmakta. Diğer bir komşusu da güneybatısındaki Logan şehri. 2008 yılında şehir statüsüne kavuşmuş. Bu statüsüne rağmen, şehir büyük ölçüde banliyö ve kıyı topluluklarından oluşuyor. Çalılıklarla, serpiştirilmiş büyük banliyöler etrafında biraz ayrı bir kentleşmeye sahip olduğundan net bir şehir merkezi yok. Avrupalılar Redlands'e ilk kez 18. yüzyılın sonlarında Moreton Körfezi'nin haritasını çıkarırken gelmişler.

Cleveland kasabası Brisbane'in yaklaşık 25 kilometre güneydoğusunda, Moreton Körfezi'nin batı kıyılarında yer almakta. Rivayete göre burası, 1840'larda araştırmacılar tarafından Cleveland 1. Düğü William Vane'in onuruna adlandırılmış. Brisbane ve çevresindeki bölgelerin Buralara Avrupalı yerleşimi, 1824'ten 1842'ye kadar ya-

saklanmış. Ancak Cleveland olacak bu alan ilk olarak 1840'ta araştırılmış ve 1841'de bir deniz veya liman kasabası için teklif edilmiş. 1847'de Buraya ahşaptan bir deniz feneri inşa edilmiş. 1847'de hükümet yeni kasabayı planlamış ve 13 Aralık 1850'de Cleveland bir kasaba olarak ilan edilmiş.

Kıyıya ulaştığımızda otoparkta arabamızı park edip iniyoruz. Etrafımı şöyle bir süzdüğümde ince bir burun üzerinde olduğumuzu anlıyorum. Ters tarafta kaldığı için fark etmediğim deniz fenerini az geride bırakmışız. Ah-

Cleveland Burnu

Beton deniz kaplumbağası üzerinde torun ve babaanne

Banyan ağacı

şaptan yapılmış, beyaz boyalı altıgen deniz feneri (Cleveland Point Light), Cleveland Burnu'nun kuzeydoğu ucunda bulunuyor. Doğuda Moreton, batıda ise Raby körfezlerine bakmakta. 1864-1865 yıllarında yapılmış. 1976 yılında yerini beton bir direk biçiminde inşa edilen daha yeni bir ışığa bırakmış. Oriji-

Raby Körfezi'nde kıyı ıslahı ile oluşturulan kanal yerleşimleri ve marinalar

nal eski deniz feneri 1979 yılında 30 metre uzağa, bugünkü yerine taşınıp 1987'de de restore edilmiş. Bu, günümüzde Moreton Körfezi'nde kalan tek ahşap deniz feneri imiş.

Bitimine doğru genişleyen burnun üzeri küçük, şirin bir park olarak düzenlenmiş. Hafta sonu olmasına rağmen çok kalabalık değil. Burnun ortasındaki fazla geniş olmayan dairevi çimlik alanda kızılı erkekli bir grup genç, buranın meşhur oyunlarından kriket oynuyorlar. Henüz gelgitin izlerini taşıyan kıyıda iki aile oltalarını sıralamışlar balık avlıyor. O sırada oltalarından biri hareketlenince erkekleri harekete geçiyor. Epey açığı oltalarını çektiklerinde bir metreye yakın, barakudayı andıran bir balık oltanın ucunda hırçın bir şekilde habire çırpınıyor. Sevinç içerisindeki iki adam balığı oltadan kurtarıp boyunu ölçtükten sonra onu tekrar suya bırakmazlar mı! O anda yeşili ve maviyi gördüğünde

Banyan ağacı

hemen mangalı hatırlayan bir Türk insanı olarak içimden geçenleri tahmin edebilirsiniz.

Burun, Moreton Körfezi'nin içinde bir körfez daha oluşturmuş (Raby Körfezi). Queensland Hükümeti, 1979 yılında Raby Körfezi'nde, sahili ıslah edip Cleveland banyan ağacını körfeze doğru genişletip prestijli konut, işyerleri ve marinalar inşa etmiş. 158 bloktan oluşan bölgede oluşturulan kanallar âdeta devasa bir labirent oluşturmuş.

Hanımla denizin çekilmeye başladığı sahilde sanki dev bir akvaryumun tabanındaymışçasına adımlıyoruz. Her adımda önümüzde küçük bir deniz canlısı fosili belirliyor. Gördüklerimizi birbirimize gösterip çok enteresan bulduklarımızı hatıra olarak alı-

yoruz. Oyun parkından ayrılmak bilmeyen Seffane'miz babaannesini epeyce yoruyor. Sonunda gönlünü edip burna veda ediyoruz.

BANYAN AĞACI

Kasaba girişinde, yol kenarında çok enteresan bir ağaç gözüme çarpmış, oğluma da göstermişim. Onun, "Tamam baba, dönüşte durup yakından bakalım" demesiyle sahile doğru yolumuza devam etmiştik. Dönüşte yanında durduğumuz ağaç, ilk bakışta sanki birçok ağacın kaynaşmasından oluşmuş izlenimini veriyor. Önüne konulan tabelaya göre bu ağaç, Redland'ın tabii mirasından olup Queensland'ın en eski Banyan ağacı imiş.

Dutgiller familyasına ait olan Banyan ağacı nemli ve

sıcak bölgelerde yetişen Hint inciri olarak da anılan ağaç türüymüş. Dalları aşağı doğru sarkıyor, sarkan bu dallar yeni kökleri oluşturuyormuş. Yaklaşık 3 bin kadar köke ve 20 metre yüksekliğe ulaşabilmekteymiş. Yetişkin bir banyan ağacı gölgesi altında 7 bin kişi rahatlıkla durabilmekteymiş. Kuşlar ve maymunlar ağacın meyvesini çok sevdiğinden ağacın tohumlarının dağılmasında büyük rol oynarlarmış.

Hindistan ve Afrika'nın yanı sıra Avustralya'da da yetişen Banyan ağacının dallarından ve meyvelerinden şifalı kürler yapılmaktaymış. Ayrıca tohumu kaynatılarak içilmekteymiş.

Logan Nehri

Ağacı fotoğraflayıp buradan ayrıldıktan bir müddet sonra oğlum "Hadi bir de nehir kıyısına inelim." diyerek rotasını değiştiriyor. Birkaç dakikalık yolculuktan sonra coşkun suları boz bulanık adan Logan Nehri'ni selamlıyoruz.

Queensland eyaletinin güneydoğu bölgesinde yer alan 184 kilometre uzunluğundaki nehir, Güneydoğu Queensland'deki önemli su yollarından biriymiş. İçindeki tekne trafiği de bunu gösteriyor zaten. Moreton Körfezi'nde denize kavuşan nehrin suları tuzlu imiş. Üzerinde ulaşım yapılabilen nehrin önemli sakinlerinden biri de köpekbalıkları imiş. (Devam edecek)

